

Ilana Aalto

PAIKKA KAIKELLE

*Mistä tavaratulva syntyy
ja kuinka se padotaan*

ATENA

ETEINEN • 9

eli mitä on elämä tavaratulvassa

OLOHUONE • 21

eli miten esitämme itseämme kodin näyttämöllä

ja viestimme esineillä

KEITTIÖ • 41

eli miksi keittiössä on niin kauhea hässäkkä

ja miksi sen taltuttaminen on perheen äidin vastuulla

KODINHOITOHUONE • 63

eli miksi siivoava mies on vitsi

ja miksi kotitöistä pitäisi tehdä emansipaatiokysymys

LASTENHUONE • 87

eli miksi hyvä vanhempi hukuttaa lapsensa leluihin

ja pitäisikö lapset pelastaa lapsuuden kaupallistumiselta

MAKUuhuONE • 115

eli kuinka siisteydestä tuli kunnollisuuskilpailu

VAATEHUONE • 139

eli miksi haalimme liikaa

vaikka luulemme olevamme säästäväisiä

VESSA • 161

eli miten meidät saadaan ostamaan tavaroita

enemmän kuin tarvitsemme

SAUNA • 179

eli miten tavaran kertymisestä tuli materiaalista

poikkeavuutta ja miksi sotkuporno värisyttää

VINTTI • 201

eli miten tavarat liikuttavat meitä ja tunteitamme

AUTOTALLI • 221

eli miten tavarat raivaamalla

voi pelastaa maailman

TAVARAT JA ELÄMÄN TARKOITUS • 243

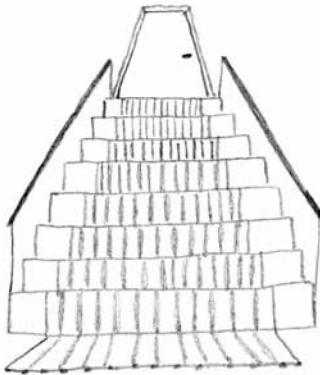
eli voiko tavaroista luopumalla tulla onnelliseksi?

Kiitokset • 265

Lukuvinkit ja lähteet • 266

VINTTI

eli miten tavarat liikuttavat meitä ja tunteitamme

Vuosia sitten, kun vielä luulin olevani kokkaava ihminen, haltuuni tuli tuhti neliosainen keittokirjasarja. Otin kirjat maksuna isoisävainaanin nahkatakista. Tarkin ostaja oli hankkinut kirjat opiskellessaan tunnetussa kokkikoulussa, missä keittokirjoja oli markkinoitu välttämättömänä käsikirjastona: sarjan kahdessa osassa on reseptejä ja kaksi osaa antaa perustietoutta ruoka-aineista ja valmistusmenetelmistä. Hankintahinta oli muistaakseni ollut 1200 markkaa, älytön summa nuorelle kokkikoululaiselle. Koin, että olin vanhaa rotisia vastaan saanut hienon ja arvokkaan teossarjan, joka näytti hyllyssäkin hyvältä.

Noihin aikoihin asuin opiskelijakämpissä, joiden yhteiskeittiö oli jossakin käytävän perällä. En ollut kommuunikeittiöiden ystävä, joten pärjäilin jääkaapilla ja vedenkeittimellä. Sitten ryhdyin kasvissyöjäksi. Minua kiinnosti Välimeren keittiö, sushi ja tofu. Kirjasarjan yksi osa kuitenkin käsitteli lihan valmistamista ja loput ohjeet koostuivat perinteisistä perusruuista, kuten liha-makaronilaatikko ja uunimakkarat. Keittokirjasarjani oli asiapitoinen, joten aukeamalla oli kymmenen ohjetta ja enintään yhden annoksen kuva. Kuulun niihin ihmisiin, joiden mielestä ilman kuvaa on mahdotonta kuvitella, tuleeko ruuasta hyvää. Kahdenkymmenen vuoden aikana olen avannut keittokirjani noin kerran kahdessa vuodessa tarkas-

taakseni sämpyläreseptin, joka löytyisi myös jauhopussin kyljestä. Suoraan sanoen: minulla ei ole ollut kirjoille juuri mitään tarvetta.

Keittokirjasarjani sai silti pitää paikkansa keittiön hyllyssä. Pitkään toiveissani siinsi päivä, jolloin perehtyisin kastikkeen kokoon keittämisen jaloon taitoon, leipoisin leivän juuresta ja lempeästi hyräillen valmistaisin perheelle sunnuntaipäivällisiä. Kuten lukemattomat muut, säilytin tavaraa fantasiaminääni varten. Uskoin, että minusta vielä kuoriutuisi ruokaharrastaja, jonka suurin intohimo heti villiyrtyksen keräilyn ja nyhtökauramarinadien kehittelyn jälkeen olisi keittokirjojen selailu. Vuosien saatossa sain havaita, että kokkaufantasioillani oli todellisuus pohjaa suunnilleen yhtä paljon kuin uskolla siihen, että joulupukki tuo lahjapaketit.

Ennen pitkää elämä kolmen lapsen uraaitinä pakotti minut lopettamaan itseni huijaamisen. Olen einesmutsi enkä muuksi muutu vaikka minulla olisi sata keittokirjaa. En kuitenkaan luopunut keittokirjoistani. Nyt syynä ei enää ollut mikään muu kuin maailmanlopun pelko. Jos ydinvoimatonnettomuus, ilmastonmuutos, sotatila tai haudoistaan nousevat elävät kuolleet äkkiarvaamatta saisivat internetin nurin ja kaupat kiinni, voisi eloonjäämiskamppailussa olla etua vanhanajan laajan keittokirjasarjan omistamisesta. (Ystäväni säilyttää samasta syystä 1990-luvun tietokirjasarjaa, ja toinen pitää maailmanlopun varalta tallessa itselleen turhia kultakoruja.) Kirjasta voisi tarkastaa, miten lähipuistosta pyydystetty rusakko nyljetään ja muutetaan ihmisravinnoksi. Siellä selostettaisiin, miten jänösen luista valmistettaisiin ravitseva lihaliemi.

Ymmärrän kyllä, että selviytymissuunnitelmassani on puutteita: Millä ilveellä saisin jäniksen kiinni? Raahaisinko neli-

kiloisen keittokirjasarjan mukaani myös evakkomatkalalle? Kirjasarja ei myöskään kerro, mitkä kaupunkipuistojen kasveista ja elämistä ovat syötäviä tai miten puhdasta vettä hankitaan äärioloissa. Kunnan puukko, tulukset tai hätäpaketti antibioottia voisivat viedä pidemmälle.

Kun istun keittiön pöydän ääressä – istun siinä nytkin – on keittokirjasarja koko ajan silmissäni muistuttamassa pahimista peloistani. Samalla se puhelee minulle siitä, miten paljon enemmän tavarat ovat kuin vain tavaroita. Tavaroilla on meihin valtaa ja vaikutusta. Niihin sisältyy elämäntarinoita ja ne aikaansaavat tunteita, jotka ovat paljon esineiden käyttötarkoitusta laajempia. Tunteiden ja muistojen takia tavaroita ei voi tarkastella vain tarpeellisuuden näkökulmasta. Jos annan kirjat pois, menetän hätätilanteessa tärkeän resurssin. Jos pidän ne hyllyssä, ne huutelevat päivästä toiseen tuomiosanomaansa. Ratkaisu olisi haudata opukset laatikkoon ja kiikuttaa ne vintille. Siellä ne odottaisivat pahan päivän varalta muiden sellaisten esineiden kanssa, joista ei tiedä, mitä niille pitäisi tehdä.

Mitä vinttien ja muiden varastojen pölyisistä laatikoista löytyy? Kuka edes muistaa? Joissain on mummolasta tuotuja tavaroita. Kun mummo muutti vanhainkotiin, hänen asuntonsa oli joutuin tyhjennettävä. Eivät ne tavarat minnekään sopineet, mutta ei toisen tavaroita voi poiskaan heittää. Sitä paitsi ne täytyisi ensin käydä läpi. Joukossa saattaa olla jotain arvokasta. Yhteen laatikkoon sujautettiin mummon sota-ajan kirjeenvaihto, sekin pitäisi löytää. Tai ehkä kirjeet ovatkin varastossa, joka vuokrattiin mummon huonekaluille. Perinnönjaoissa yksi

täysi huusholli ottaa vastaan toisen samanlaisen tavarat ja toisinaan talot ja pihavarastotkin. Yltäkyläisyys kumuloituu vintille ja kellareihin. Tavarat ovat sukuperintöä ja niiden säilyminen koetaan velvollisuudeksi.

Joihinkin vintin laatikoihin on varmasti sullottu vauvanvaatteita, äitiyspakkauksen peitto, pehmoleluja, lapsen piirroksia, koulukirjoja ja pieni rasia, jossa on maitohampaista. Sekalaiseen kasaan on vielä heitetty lelukaari, pinnasängyn patja, taaperokärky ja hyppykiikku. Ne on tuotu vintille, jotta on saatu asuinhuoneisiin elintilaa, mutta päätös niiden lopullisesta kohtalosta on jäänyt tekemättä. Kun pieni ihminen kasvaa isommaksi, tuntuu haikealta luopua hänelle tarpeettomiksi käyneistä esineistä. Hän ei enää ole vauva tai ekaluokkalainen. Jotta tuo ainutlaatuisen aika ei unohtuisi, on parasta laittaa talteen siitä jotakin konkreettista.

Laatikoiden päällä on muovipussi, josta löytyy koristekeramiikkaa ja koukeroiset kynttilänjalat. Ne ovat merkkipäivänä saatuja lahjoja, joille ei ole asuintiloista löytynyt paikkaa. Aikarumiakin ne ovat. Vaikka ne ärsyttävät, olisi kiittämätöntä laittaa ne menemään. Ei ole lahjahevosen suuhun katsominen, sanotaan sananparressakin. Nurkassa on kasa jätösäkkejä, joissa on vaatteita elämästä kymmenen kiloa aiemmin. Ne odottavat palauttamista vaatekaappiin sitten kun paino on taas karistettu. Tavoitevaatteiden takana on pino laatikoita, joissa on lehdistä leikattuja reseptejä. Ne otetaan kokeiluun sitten kun siihen on paremmin aikaa.

Sitten kun. Lykkääjä lykkää turhat tavaransa vintille siinä uskossa, että laihtuu tai ehtii vielä. Elämä kuluu laihtumisen tai ehtimisen odotuksessa. Säilytettiin tavaroihin liittyy pohjaton toiveikkuus.

Jo aivan täyden vinttikomeron oviaukosta on vielä tuupattu sisään televisio, kulunut nojatuoli ja pieni pakastin. Ne kuuluisivat oikeastaan kierrätyskeskukseen. Mutta ei niitä oikein ilmaiseksi viitsisi pois antaa, siinä menettää rahaa. Olihan nojatuolikin kallis hankinta viisitoista vuotta sitten. Kunpa vain saisi aikaiseksi ottaa kuvat ja laittaa ilmoituksen nettiin. Paitsi että pakastinta ei kyllä kannata myydä. Sitä ehkä tarvitaan ensi vuonna marja-aikaan varapakastimena. Ja esikoinenkin muuttaa pian kotoa, eikö silloin nojatuolillekin tulisi käyttöä hänen asunnossaan? Tavaroihin solmitut tunnesiteet ja entä jos -pohdinnat paisuttavat tavaroihin liitettyä rahallista arvoa.

Eikä näitä tavaroita ole vain vintillä. Niitä on kaappien perukoilla, huoneiden nurkissa, vuokravarastoissa, piha-aitoissa, kesämökeillä ja kellareissa. Kylmissä ja kosteissa tiloissa säilömämme aarteet homehtuvat, pölyttyvät ja tuholaiset nappaavat niihin. Tavaroilla on voimaa ja ne pitävät meistä kiinni, koska meillä on tunteet. Pelkäämme unohtamista, kiittämättömäksi leimautumista tai taloudellista menetystä. Pelkäämme tulevaisuutta ja epäilemme selviytymistä. Toiveikkuus tai velvollisuudentunto tekevät turhaksi käyneistä tavaroista luopumisesta vaikeaa. Muistamiseen, sovinnaisuuteen tai säästävyyteen liittyvät uskomukset jumittavat tavarat vintille.

Mutta onko varastoon haudatuista tavaroista varsinaista haittaa? Eiväthän ne siellä mitään pyydä – vai pyytävätkö sittenkin? Kodin järjestämisestä feng shui -menetelmällä kirjoittanut Karen Kingston sanoo, että sotkuinen ja tupaten täysi vintti saa murehtimaan tulevaisuutta, aivan kuin ongelmat riippui-

sivat jossakin yläpuolella valmiina tippumaan niskaan hetkenä minä hyvänsä. Kellarin epäjärjestys taas kuvastaa menneitä asioita, joita ei ole käsitelty. Kellarin sotku aiheuttaa toivotonmuuden, alakuloisuuden, väsymyksen ja päämäärättömyyden tunteita sekä estää siirtymistä elämässä eteenpäin. Kun varastot siivoaa, hyvä energia lähtee virtaamaan.

Feng shui on muinainen kiinalainen oppi tilojen ja tilankäytön vaikutuksista ihmisen hyvinvointiin ja menestykseen. Kingstonin länsimaistetussa versiossa luetellaan monia tapoja, joilla sotku ja liiat tavarat estävät elämänenergiaa virtaamasta. Sotkun fyysisiä haittoja ovat väsymys, ummetus, lihominen ja toistuvat flunssat. Psyykkisiä kiusoja ovat menneisyyteen jumittuminen, vitkastelu, laiskuus, alakulo, masennus ja sotkusta koettu häpeä, joka heikentää itsetuntoa. Sotku sumentaa aistit ja tyypistää tunteet. Ongelmia syntyy myös ihmissuhteissa: muut kohtelevat sotkuisessa kodissa elävää epäkunnioittavasti, perheen tai työtoverien kesken syntyy eripuraa, tavarat lähettävät väärän viestin ja lisäksi sotku tekee ihmisestä tylsän seuralaisen. Sotku haittaa menestymistä, tulee kalliiksi, häiritsee keskittymistä tärkeisiin asioihin ja lisää siivoamisen tarvetta. Lisäksi sotku ja tavarapaljous ovat terveyshaitta ja paloturvallisuusriski.

Ummetusta ja flunssaa? Uskokoon ken tahtoo. Kingstonin listaa ei silti kannata ohittaa liian kevyesti. On nimittäin selvää, että esineillä on voimaa herättää ihmisissä niin surua, harmistusta kuin iloakin ja saada meidät tekemään tai olemaan tekemättä erilaisia asioita, eikä tämän toteamiseen edes tarvita feng shuin oppeja.

Meillä on tapana ajatella esineitä passiivisena ja elottomana materiana. Esineet ovat vastakohta ihmisten elävyydelle, ajat-

telukyvyllä ja »sielukkuudelle». Tällainen ajattelu ohittaa sen, että myös esineillä on elinvoimaa, sanoo valtiotieteen professori Jane Bennett. Tavaroilla on kyky estää ihmisiä toimimasta kuten nämä tahtoisivat, ja myös tavarat itse toimivat oman voimansa mukaisesti. Keittokirjasarjallani on ollut vuosien mittaan monia tapoja pitää kiinni hyllypaikastaan. Se on aiheuttanut minussa innostusta, riittämättömyyttä ja maailmanlopun pelkoa.

Luokittelemme ihmiset ja tavarat perustavalla tavalla erilaisiksi, vaikka useimmilla on jonkinlaisia kokemuksia tavarain toimintakyvystä. Ajatellaan vaikka, miten puhumme tavarain kertymisestä: »niitä vain tulee jostain». Sitten kaappeihin kuin itsestään kasautuva roina »pakottaa» meidät toistuviin rai-vauksiin. Välillä esineet taas kinostuvat tasoille ja nurkkiin, ja kuin kiusallaan vastustavat haluamme pitää ne määrättyillä paikoillaan. Sanomme laittavamme »kaaoksen kuriin», ikään kuin kotimme olisi täynnä kuritonta, kapinoivaa kamaa. Kaupassa tai kuvastossa nähty ihana tavara saa sydämen sykkimään ja sytyttää voimakkaan ostohalun. Tavarat ovat läsnä myös monissa rituaaleissa – eikö joulun tunnelma synny juuri siitä, että otamme esille joulukoristeet? Joulutunnelmaan tarvitaan myös musiikkia ja ruokaa – nekin elottomiksi koettuja asioita.

Bennett menee niin pitkälle, että toteaa ihmisten olevan paljon vähemmän ainutlaatuisia kuin nämä kuvittelevat olevansa, koostuvathan ihmiset atomeista ja kvarkeista kuten esineetkin. Bennett uumoilee, että tavaroita koskeva ajattelumme muuttuu kuten eläimiä koskevat käsitykset ovat jo muuttuneet. Aiemmin erotimme tiukasti ihmisen eläimestä; nyt myönnämme, että eläimetkin ovat sosiaalisia ja kommunikoivia ja jopa ajattelevat käsitteellisesti. Ei vain koirien tai

simpanssien vaan jopa mehiläisten on havaittu pystyvän muodostamaan käsitteitä. Kun mehiläisiä opetettiin kulkemaan tiettyjen merkkien mukaan, ne tulkitsivat ohjeet samoin, vaikka tilannetta muutettiin.

Jos mehiläiset pystyvät käsitteelliseen ajatteluun, olisiko mahdollista ajatella, että myös esineillä on elämä? Silläkin riskillä, että saa syytöksiä lapsellisuudesta tai taikauskosta, Bennett kehottaa hakemaan neuvoa lapsuudesta: useimmilla nimittäin on lapsena ollut kokemuksia, joissa esineet olivat yhtä eläviä kuin ihmiset ympärillä. Lapsen kokemusmaailma ei erottele elollista ja elotonta samalla periaatteella kuin aikuisen. Ja itse asiassa sama kokemus voi jatkua aikuisuuteen: tapaan jatkuvasti ihmisiä, joiden on vaikea luopua lapsuutensa pehmolelukokoelmista. Vaikka leluista haluaisi jo eroon, ajatus repaleisesta nallesta palelemassa roskiksen pimeydessä hirvittää. Monille on tärkeää löytää poistamilleen tavaroille »hyvä koti» kuin suojellakseen esineitä ikäviltä kokemuksilta ja kaltoinkohtelulta.

Inhimillistämme tavaroita antamalla niille nimiä tai luonteenpiirteitä. Auto voi olla Esko tai Klaara, ja se on kuin perheenjäsen. Sohvalla voi olla lohduttava syli tai tietokone voi tempuilla tahallaan. Kyse on kuitenkin paljon enemmän kuin vain inhimillisten ominaisuuksien laajentamisesta esineisiin. Ihmisten ja esineiden samankaltaisuuden korostaminen on eettinen teko, sanoo Bennett. Tavarain kuvittelu elottomaksi materiaksi ja välineellinen suhtautuminen esineisiin – mikä on massatuotannon kulttuurissa enemmän kuin tavallista – ruokkii tuhoisia fantasioita kulutuksen loputtomasta kasvusta ja luonnon hyväksikäytöstä. Kun tunnustamme esineiden elinvoiman ja toimintakyvyn, kunnioitamme tavaroita

enemmän ja haluamme pitää niistä huolta. Se on askel ekologisempaan ja kestävämpään tavarasuhteeseen.

Suosituksen KonMari-järjestämismenetelmän seuraajat raportoivat nettiryhmissä, miten he polttavat päiväkirjoja, kalentereita ja kirjeenvaihtoa sekä albumeista metodin mukaisesti revittyjä valokuvia. Kulttuurihistorioitsija sisälläni parahtaa: Henkilökohtaiset dokumentit ovat korvaamatonta ajankuvaa! Joku takuulla tahtoo vielä tutkia 1980-luvun teinikalentereita tai turistikohteista otettuja valokuvia ajalta ennen digikameroita. Arvokas aineisto pitää säästää jälkipolville! Sisäinen ammattijärjestäjänä vastaa: Ei kenelläkään ole velvollisuutta tehdä kodistaan arkistoa. Ehkä päiväkirjoissa on pelkkää tuskaista tilitystä. Ehkä kuvat liittyvät surulliseen elämänvaiheeseen. Haluaako semmoista muistaa? Tarvitseeko edes? Eiköhän niitäkin ole riittämiin, jotka joka tapauksessa säästävät jokaisen lipun ja lapun.

Japanilaisen ammattijärjestäjän Marie Kondon kehittämä KonMari-menetelmä on hämmästyttävällä tehokkuudella innostanut tuhannet ihmiset ympäri maailmaa luopumaan sellaisistakin tavaroista, joita tavallisesti hillotaan vinteillä ja varastoissa vuosikymmenestä toiseen. Kaikki perustuu tunteisiin. Menetelmän ytimessä on kysymys »tuottaako se iloa», joka esitetään yksitellen jokaiselle kodista löytyvälle esineelle. Ilon tunteen pitää olla voimakas ruumiillinen reaktio, »ihan kiva»-filis ei riitä. Konmarittajan ei tarvitse miettiä esineen tarpeellisuutta, sen arvoa tai sen merkitystä ihmisten välisissä suhteissa. Hänen ei tarvitse ottaa huomioon mitään muuta kuin omat

tunteensa: Tykkääkö *minä* siitä? – Kyllä, siis pidän sen. Kysymys sopii täydellisesti yksilöä ja yksilöllisyyttä korostavaan aikaamme.

Tavarapaljoudessa luoviminen käy kokopäivätyöstä: Kotona aika kuluu tavaroiden järjestelyyn, siivoamiseen, siirtelemiseen, tallettamiseen ja puhdistamiseen. Päivän mittaan olemme tekemisissä jopa satojen esineiden kanssa. Vapaa-ajalla ostamme lisää tavaroita tai hankkiudumme tavaroista eroon kuljettamalla niitä kierrätyskeskukseen tai käymällä kauppa Facebook-kirpputorilla. Jotta koko elämä ei menisi tavaranhallinnaksi, tarvitaan malleja siihen, miten erottaa olennainen epäolennaisesta ja miten tunnistaa, kuinka paljon on tarpeeksi. Kysymys »tuottaako se iloa?» toimii erinomaisena ohjenuorana tavaratulvassa pyristelevälle. Kun tavaraa on paljon ja helposti saatavilla, miksi ympäröidä itsensä merkityksettömillä esineillä?

KonMari-metodin erityispiirre on, että se herättää tunteita myös muissa kuin menetelmän soveltajissa. Ronski tavarasta luopuminen on synnyttänyt kollektiivista ahdistusta, joka on ilmennyt muun muassa kipakoina lehtikolumneina. Menetelmää on pidetty snobismina, jossa käyttökelpoinen tavara lentää pihalle heppoisin perustein ja uutta iloa tuottavaa ostetaan surutta tilalle. Kondon kirjaa voi syystäkin kritisoida kierrätysnäkökulman puutteesta. Menetelmän herättämä ennakkoluuloisuus heijastaa kuitenkin laajempia tavaraan liittyviä tunteja ja uskomusmalleja. Olemme oppineet tarkastelemaan tavaraa tarpeellisuuden, rahallisen arvon ja sentimentaalisuuden näkökulmista. Ärsyyntyminen tavarain raivaamiseen kertoo, että tavarasta luopuminen on monelle pikemminkin ahdistava kuin iloa tuova tapahtuma.

KonMarista on puhuttu myös kulttina, jonka uhreja »marittajat» ovat. Kondon on sanottu saaneen hengellisen johtajan aseman ja hurahaneiden kilpailevan vanhurskaudessa omilla keskustelupalstoillaan. Kotejaan järjestelmään ryhtyneiden toimintaa on naureskeltu nilkkasukkien sielunelämän ja fiilik-sien pohtimiseksi, koska Kondo sanoo, että sukkiensa pitää säilytyksessä ollessaan saada levätä kauniisti viikattuina. Jos sukat on pyöräytetty varsista yhteen palloksi, ne venyvät ja kärsivät. Ihmetystä on herättänyt myös esineiden kiittäminen niiden teke-mästä työstä tai niiden antamasta opetuksesta. Osa naureskelusta on eittämättä liittynyt siihen, että KonMarista ovat innostuneet varsinkin naiset. Pinkkikantinen siivouskirja, nais-ten höpötystä tai suoranaista harhaanjohtamista, tuntuu moni kommentaattori ajattelevan. Minusta on ymmärrettävää, että nimenomaan naiset etsivät helpotusta kodin tavarapulmiin. Koska naiset edelleen hoitavat valtaosan kotitöistä, tavarain-raivaaminen helpottaa juuri heidän arkeaan.

KonMari-menettelyn taustalla näkyy Japanin perinteinen uskonto, šintolaisuus. Siihen sisältyvän animistisen ajattelun mukaisesti kaikilla esineillä on henki, joka vaikuttaa niiden olotiloihin. Niinpä raivattavat tavarat pitää herätellä ennen raivaamista nostamalla ne paikoiltaan ja taputtelemalla niitä. Sitä paitsi tavarallakin on tunteet: Kondon mukaan käyttämättömät tai huolimattomasti säilytetyt tavarat nuutuvat ja näyttävät voivan huonosti. Herätettäessä ne puhkeavat eloon. KonMarin tavarakäsitys tulee varsin lähelle professori Bennettin ajatuksia esineiden elinvoimasta.

Länsimaisesta eroavan tavarakäsityksen näkeminen taikauskona ja hörhöilynä kertoo ennen kaikkea oman kulttuurimme tavaraukskomuksista ja tavaraan liittyvistä tunteistamme.

Lienee luterilaisen uskomusjärjestelmän mukaista painottaa säästäväisyyttä sekä tavarain tarpeellisuutta ja käyttöarvoa ellei jopa välinearvoa. Protestanttisesta etiikasta toistasataa vuotta sitten kirjoittanut sosiologi Max Weber tunnisti sen piirteiksi säästäväisyyden, itsekurin ja työteliäisyyden hyveet. Tavarain karsiminen filispohjalta rikkoo ajattelutapaa, jossa tavarain säilyminen pahan päivän varalle tarkoittaa säästäväisyyden hyveen noudattamista.

Länsimainen ajatteluperinne korostaa myös rationaalisuutta ja tieteellistä ajattelua. On paradoksi, että taikauskoksi koettu ilmiö herättää voimakkaita tunteita kriitikoissa. KonMarista ärtyneet eivät tutki oman ärtymyksensä juuria, vaan suuntaavat tunteensa tavarain raivaamiseen ja raivaajiin sekä näiden järjestöiksi ja harhaoppisiksi koettuihin elkeisiin.

Kondon opit voi jäsentää myös toisin. Puheet sukkiensa sielunelämästä ja tavarain hyvinvoinnista voi nähdä myös lukijoiden koulumisena siihen, että he arvostaisivat esineitä entistä enemmän. Eettinen tavarain suhde rakentuu tavarain kunnioittamiselle, niin kuin Jane Bennetkin ehdottaa. Tunne siitä, että tavara tuottaa iloa, saa pitämään siitä parempaa huolta. Parhaimmillaan konmaritus avaa mahdollisuuden irtautua kulttuurin luomasta tavarain merkityksettömyydestä ja siihen liittyvästä kertakäyttökulttuurista.

Tervetuloa taloon, jossa kaikki laitetaan paikoilleen!

Olohuoneessa pohditaan, miksi designolkkaria tavoitellaan ja »nolohuonetta» vältellään.

Keittiössä esitellään kodinkoneita, muumimukeja ja lasketaan naisten ottamia askelia.

Kodinhoituhuoneessa kysytään, miksi ei ole ihan sama, miten työt jaetaan.

Lastenhuoneen hyvä vanhempi hukuttaa leluihin mutta samalla yrittää pelastaa lapset kulutuskulttuurilta.

Makuuhuoneessa sänky pedataan, kun tulee vieraita. Miten siisteydestä tuli kunnollisuuskilpailu?

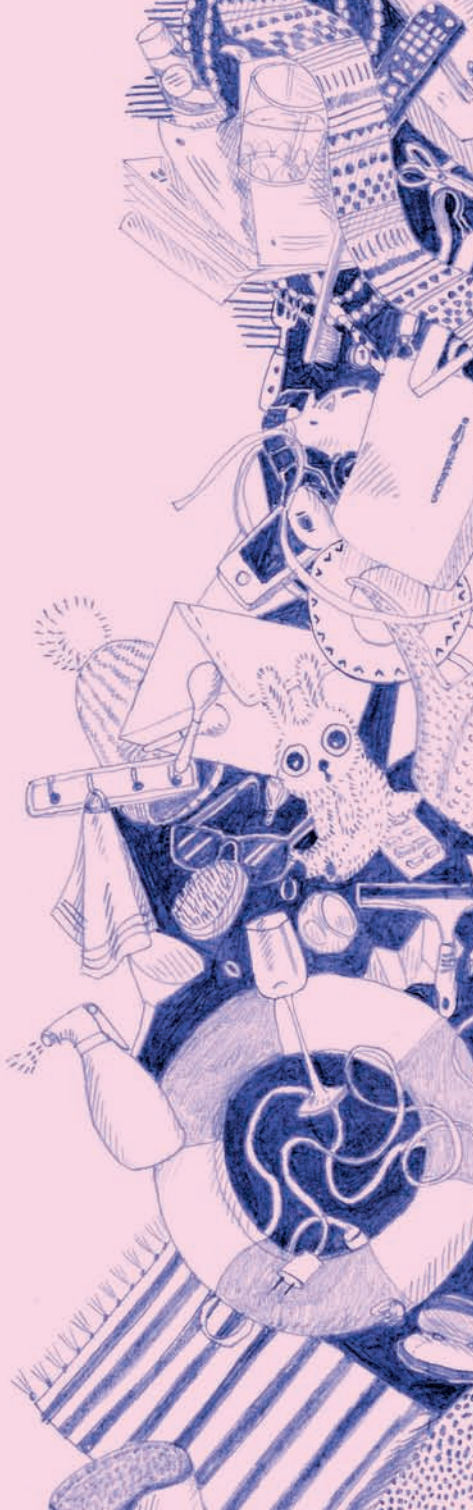
Vaatehuoneessa lasketaan t-paidat ja sukat – miksi niitä on niin paljon, vaikka luulemme olevamme säästäväisiä?

Vessassa tarkistetaan vessapaperin merkki ja laatu – kierrätettyä, pehmeää vai monikerrokista?

Sauna on täynnä kierrätettäviä tavaroita ja liikuntavälineitä. Siellä kurkataan sotkupornon värisyttävään maailmaan.

Vintti on omistettu tavaroihin liitetyille tunteille ja sille, miten tavarat pyörittävät meitä.

Autotallissa potkitaan talvirenkaita ja pohditaan, miksi oma roska ei ole hyväntekeväisyyttä vaan roska myös muille.

9 789523 002906

ISBN 978-952-300-290-6
Päällys Elina Warsta solmu.nu
68.3 | www.atena.fi